

نام و نام خانوادگی :		مدیریت آموزش و پرورش اردکان		مهر آموزشگاه
نام پدر :		سال تحصیلی : ۱۴۰۱ - ۱۴۰۲		
شماره دانش آموزی :		زمان : ۸۰ دقیقه / ساعت ۱۰ صبح ۱۴۰۲/۳/۶		
امتحان علوم و فنون ۱ : پایه دهم انسانی		تعداد صفحه : ۳	تعداد سؤال : ۳۲	
نمره با عدد :		نمره با حروف :		نمره تجدید نظر :
ردیف	بخش سؤالات :	دانش آموزان! جوابها را با خودکار آبی در مقابل هر سؤال بنویسید.		
***	۱	(مبانی تحلیل متن، تاریخ ادبیات و سبک شناسی ۴ نمره) از میان کمانک‌ها، گزینه مناسب را انتخاب کنید. الف) نویسنده کتاب کشف الأسرار و عده الأبرار.....(ابوالفضل میبیدی، خواجه عبدالله انصاری، سنایی) است. ب) در زمان سامانیان..... (طوس - بخارا) عمده ترین مرکز فرهنگ به شمار می آمد.		
۰/۲۵	۲	دلایل گرایش نویسندگان به فارسی نویسی در سده های پنجم و ششم چیست؟ (۲مورد) الف - ب -		
۰/۲۵	۳	محمد تقی بهار برای شعر فارسی چند نوع سبک قائل شده است؟ (۲ مورد را نام ببرید؟) الف - ب -		
۰/۲۵	۴	اصل کتاب های درخت آسوریک و یادگار زریران به چه زبانی است؟ الف - پهلوی ب - زبان پارسی ج - فارسی باستان د - فارسی نو		
۰/۷۵	۵	سبک خراسانی بر حسب زمان به سه سبک فرعی تقسیم می شود آنها را نام ببرید.		
۰/۲۵	۶	درستی یا نادرستی گزینه زیر را مشخص کنید. قرن چهارم و نیمه اول قرن پنجم، مهمترین دوره تمدن اسلامی ایران بوده است. (درست، نادرست)		
۰/۲۵	۷	در بررسی و تحلیل متن: نویسنده، این فکر را به خواننده، انتقال می دهد که: " <u>قدر لحظه لحظه عمر خویش را بداند؛</u> " کدام گزینه را در نظر داشته است؟ الف - خوانش ب - شناسایی و استخراج نکات فکری ج - نتیجه گیری و تعیین نوع د - شناسایی و استخراج نکات زبانی		
۰/۲۵	۸	دوره رواج نثر فنی چه قرنی است و کدام اثر جزء نخستین نمونه آن است؟ الف : قرن پنجم - یادگار زریران از قاضی همدانی ب : قرن ششم - کلیله و دمنه از نصرالله منشی ج : قرن هفتم - شاهنامه ابومنصوری از ابونصر فراهی د : قرن هفتم - لمعات از مجد خوافی		
۰/۲۵	۹	در بیت "به دام افتاد روباهی سحرگاه،" " به روبه بازی اندیشید در راه " عبارت زبان شعر ساده و جمله ها کوتاه است: مربوط به کدام یک از سه قلمرو است؟		
۰/۲۵	۱۰	بیان مقصود در یک حکایت، دربرگیرنده کدام یک از سه قلمرو زیر است ؟ الف - ادبی ب - زبانی ج - فکری		
۰/۲۵	۱۱	اولین شاعری که به سبب پای بندی به اعتقادات خاص دینی از دربارها کناره گرفت؟ الف - عطار ب - مولوی ج - ناصر خسرو د - سنایی		
***	***	(بخش دوم : موسیقی شعر ۶ نمره) به سؤالات زیر پاسخ دهید.		
۰/۵	۱۲	در منظومه زیر، چه عواملی بار حماسی فضای شعر را غنی تر می سازد؟ خروش سواران و اسبان ز دشت / ز بهرام و کیوان همی برگذشت همه تیغ و ساعد ز خون بود لعل / خروشان دل خاک در زیر نعل		

۰/۵	بیت زیر را از نظر کاربرد موازنه و ترصیح بررسی کنید و نتیجه بررسی و تحلیل خود را بنویسید. جفا پل بود، بر عاشق شکستی / وفا گل بود، بر دشمن فشاندی	۲۳
۰/۵	در نوشته زیر، سجع را بیابید و نوع آن را مشخص کنید. " الهی! بر تارک ما خاک خجالت نثار مکن و ما را به بلای خود گرفتار مکن. "	۲۴
۰/۷۵	سجع را در دو عبارت زیر بیابید و نوع هر کدام را بنویسید. ضمناً به گزینه ج هم پاسخ دهید. الف - همه کس را عقل خود به کمال نماید و فرزند خود به جمال . ب - مُلک بی دین باطل است و دین بی ملک ضایع ج - نوع کدام سجع با ارزشتر است.	۲۵
۰/۲۵	در بیت زیر آرایه " اشتقاق " بین چه واژه‌هایی برقرار شده است؟ محتاج قصه نیست گرت قصد خون ماست / چون رخت از آن توست به یغما چه حاجت است؟	۲۶
۰/۲۵	چرا در بیت زیر، آرایه ادبی «موازنه» به کاررفته است؟ " عالم همه عابدند و معبود یکی است / دنیا همه ساجدند و مسجود یکی است "	۲۷
۰/۵	چرا در بیت زیر، نمی توان دو واژه مشخص شده را جناس ناقص حرکتی دانست؟ «مَلِک را همین مُلک پیرایه بس / که راضی نگردد به آزار کس»	۲۸
***	(بخش چهارم نقد و تحلیل نظم و نثر ۴ نمره)	***
۱	نمونه زیر را از نظر ویژگی‌های قلمرو زبانی بررسی کنید. جهانا چه بدمهر و بدخو جهانی / چو آشفته بازار بازارگانی به درد کسان صابری اندر و تو / به بدنامی خویش همداستانی به هر کار کردم تو را آزمایش / سراسر فریبی، سراسر زبانی و گر آزمایش صد بار دیگر / همانی همانی همانی همانی (منوچهری دامغانی) الف - ب - ج - د	۲۹
۱	نمونه زیر را از نظر ویژگی‌های قلمرو ادبی بررسی کنید. (۴ مورد) بدان نخستین چیزی که حق تعالی آفرید، قلم را آفرید؛ چنانکه پیغامبر علیه السلام فرمود: أَوَّلُ مَا خَلَقَ اللَّهُ تَعَالَى الْقَلَمَ، وَ قَلَمٌ رَأْسُهُ رُوحٌ وَ قَلَمٌ رِجْلُهُ رُوحٌ وَ قَلَمٌ بَدَنُهُ رُوحٌ وَ قَلَمٌ نَفْسُهُ رُوحٌ وَ قَلَمٌ لُحْيُهُ رُوحٌ وَ قَلَمٌ عِزُّهُ رُوحٌ وَ قَلَمٌ جَلَلُهُ رُوحٌ رستخیز، همه قلم بنوشت به امر حق. - عز وجل - الف - ب - ج - د	۳۰
۱	مفهوم کلی حکایت زیر را از نظر سطح فکری تعیین کنید. شیخ ما را گفتند: " که فلان کس بر روی آب می رود " گفت: " سهل است چغزی و صعوه ای نیز بر روی آب می رود ". گفتند: " فلان کس در هوا می پرد ". گفت: " زغن و مگس نیز در هوا می پرد. " گفتند: " فلان کس در یک لحظه از شهری به شهری می‌رود. " شیخ گفت: " شیطان نیز در یک نفس از مشرق به مغرب می رود. این چنین چیزها را چندان قیمتی نیست. مرد آن بود که در میان خلق بنشیند و برخیزد و بخسبد و بخرد و بفروشد و در بازار در میان خلق، ستد و داد کند و زن خواهد و با خلق درآمیزد و یک لحظه از خدای غافل نباشد. (اسرارالتوحید، محمد بن منور)	۳۱
۱	در بیت مقابل «کاشکی جز تو کسی داشت می / یا به تو دست رسی داشت می» الف - ردیف را مشخص کنید. ب - حروف قافیه را تعیین کنید. پ - حرف الحاقی را در قافیه مشخص کنید. ت - حروف اصلی قافیه را مشخص کنید.	۳۲

ردیف	پاسخنامه علوم و فنون ۱- پایه دهم انسانی ۶ خرداد ۱۴۰۲	بارم
۱	الف: ابوالفضل میبیدی ب: بخارا	۰/۵
۲	۱- گرایش شاهان در جلب عالمان و ادیبان به دربار ۲- لشکرکشی ها و فتوحات غزنویان ۳- توسعه مدارس و مراکز تعلیم (۲ مورد هر مورد ۰/۲۵)	۰/۵
۳	۱- سبک خراسانی یا ترکستان (از آغاز شعر فارسی تا قرن ششم) ۲- سبک عراقی (از قرن ششم تا قرن دهم) ۳- سبک هندی (از قرن دهم تا سیزدهم) دوره بازگشت (در تمام طول قرن سیزدهم) ۴- دوره مشروطه ۵- دوره معاصر (هر مورد ۰/۲۵)	۰/۵
۴ و ۵ و ۶ و ۷ و ۸ و ۹ و ۱۰ و ۱۱	۴- ب- زبان پارتی ۰/۲۵ ۵- سه سبک: سامانی، غزنوی و سلجوقی ۰/۷۵ ۶- درست ۰/۲۵ ۷- ج یا نتیجه گیری و تعیین نوع ۰/۲۵ ۸- ب ۰/۲۵ ۹- ج- قلمرو زبانی ۰/۲۵ ۱۰- ج- قلمرو فکری ۰/۲۵ ۱۱- ج ۰/۲۵	۲.۵
۱۲	ج- در نمونه زیر، وزن و آهنگ کوپنده و کوتاه، بار حماسی فضای شعر را غنی تر می سازد. ۰/۵	۰/۵
۱۳ و ۱۴	۱۳- الف- من ۰/۲۵ ب- گر و سر ۰/۲۵ ج- رَ ۰/۲۵ د- قاعد ۲ ۰/۲۵ ۱۴- د ۰/۵	۱.۵
۱۵	الف- هجای بلند = (-) ۰/۲۵ ب- هجای کشیده = (u-) ۰/۲۵	۰/۵
۱۶ و ۱۷	۱۶- جواب: گزینه ۱ ۰/۲۵ ۱۷- جواب: گزینه: ب ۰/۲۵	۰/۵
۱۸	خط عروضی «با حذف همزه»: ذ را مد u - - ۰/۵ خط عروضی «بدون حذف همزه»: ذر آ مد - - - ۰/۵	۱
۱۹	جواب- ۴ تا مفاعیلن- با تقطیع و هجاهای درست در هر دو مصرع هر موردی ۰/۵. نمره	۲
۲۰	بخش زیبایی شناسی الف- واج آرای صامت "ش" و "ن" و "آ" ۰/۲۵ و مصوت بلند "آ" ۰/۲۵ ب- واژه آرای کوره ۰/۲۵ و شود ۰/۲۵	۱
۲۱	بیت ۱- کار و کارد ۰/۲۵ جناس ناقص ۰/۲۵ افزایشی ۰/۲۵ بیت ۲- پری (پیری و پرواز کنی) ۰/۲۵ پری (فرشته و پری) ۰/۲۵ جناس تام یا همسان ۰/۲۵	۱/۵
۲۲	ترصیع. ۰/۲۵. چون تمام کلمات که زیر هم می نویسیم دارای سجع متوازی هستند. (دانش آموز باید کلمات را زیر هم بنویسد). ۰/۷۵	۰/۷۵
۲۳	دارای موازنه است. ۰/۲۵. چون کلمات (دشمن و عاشق) دو مصراع در تقابل هم سجع متوازی نیستند. ۰/۲۵	۰/۵
۲۴	ج- نثار ۰/۲۵ گرفتار ۰/۲۵ سجع مطرف ۰/۲۵	۰/۵
۲۵	الف- کمال و جمال سجع متوازی ۰/۲۵ ب- باطل و ضایع سجع متوازن ۰/۲۵ ج- سجع متوازی ۰/۲۵	۰/۷۵
۲۶ و ۲۷	حاجت و محتاج ۰/۲۵ ۲۷- زیرا همه واژگان که در تقابل هم قرار می دهیم از نوع سجع متوازی نیستند. یا عالم و دنیا از نوع سجع متوازن هستند نه متوازی ۰/۲۵	۰/۵
۲۸	زیرا اختلاف واج ها بیشتر از یک واج است و جناس فقط اختلاف در یک واج به وجود می آید. ۰/۵	۰/۵
۲۹	بخش چهارم گارگاه تحلیل فصل در بیت اول کاربرد کلمه (بازارگانی) به جای (بازرگانی)، استفاده از (اندر) به جای (در) بیت دوم، استفاده از شیوه بلاغی در بیت سوم، تکرار واژه (همانی) در بیت چهارم، و استفاده از واژگان ساده و قابل فهم در همه ابیات.	۱
۳۰	الف- (تلمیح) به آفرینش ب- تضمین (اول ما خلق الله ...) ج- تکرار یا واژه آرای، (خواست و آفرید) د- مخاطب قرار دادن قلم و (تشخیص) ه- مراعات نظیر: (لوح- قلم- بنویس) ذکر چهار مورد کافی است و هر مورد ۰/۲۵.	۱
۳۱	مردان خدا و افراد با ایمان و لایق کسانی هستند که در میان مردم زندگی می کنند و هیچ وقت از یاد خدا غافل نیستند. یا نفی رهبانیه در اسلام	۱
۳۲	الف- (داشتمی) ردیف ۰/۲۵ ب- (س ی) حروف قافیه ۰/۲۵ پ- (ی) حرف الحاقی ۰/۲۵ د- (س ی) حروف اصلی قافیه ۰/۲۵	۱